Duşan BAISKI

Luna şi tramvaiul 5

Mai demult.

Seara se lăsa din cer. Oranj.

Dinspre Gara de Nord se auzi şuierul răguşit al unei locomotive. Peste tot mirosea a fum şi a frunze uscate.

Vatmanul trase de manetă încet, până când cele două vagoane se opriră scârţâind, la o palmă de capătul liniei. Nu-l interesau nici uşile glisante ce fură date la o parte, nici oamenii ce se scurgeau în linişte pe străzile mute. Ochii i se opriră asupra necunoscutului. Întâi îl privi indiferent, ca pe un obiect apărut întâmplător în staţie, în raza sa vizuală, apoi, după ce scoase din ax maneta cândva nichelată, după ce încuie uşa cabinei de comandă, îl privi mai atent, încercând să-i descifreze trăsăturile feţei. Putea fi unul din anonimii ce se perindau zilnic de la un capăt la celălalt. De la o staţie la alta. Vara, ascunşi după lentile fumurii. Acum înfofoliţi în pardesie cu două feţe şi adăpostiţi sub pălării cu borurile pleoştite. Unul din cei ce veneau dinspre gară sau dinspre centru şi dispăreau prin uliţele întortocheate ale cartierului de periferie.

Necunoscutul scoase din buzunar un pachet de ţigări. Flacăra chibritului îi lumină pentru o clipă obrazul negricios. Trase cu sete câteva fumuri, pe urmă, în loc să se piardă, ca toţi ceilalţi, într-una din străduţele laterale, rămase în staţie, cu ţigara fumegându-i între degete, cu privirea pierdută sub roţile tramvaiului.

Vatmanul se uită la ceas. Până la o nouă cursă avea încă cinci minute. Se scotoci răbdător prin buzunare. [igările sale intraseră parcă în pământ. Le găsi strecurate în căptuşeala vestonului.

— Un foc aveţi?

Fără a-i acorda atenţie, necunoscutul îi întinse, tăcut, cutia de chibrituri.

— Vine toamna, mai zise vatmanul pufăind.

Nu primi niciun răspuns. Nici nu-l aşteptase. Se îndepărtă câţiva paşi, îngândurat. Ceea ce spusese o

făcuse doar aşa, dintr-o pornire firească. Un câine porni să latre enervant, dincolo de gardul şcolii. Dinspre gară se auzi şuierând aceeaşi locomotivă. Necunoscutul continua să stea în loc, fumând precipitat, cu privirea tot sub roţile tramvaiului încremenit dinaintea lui. „Aşteaptă pe cineva?” Aruncă ţigara, o strivi, urcă în celălalt vagon, în cealaltă cabină de comandă, aceasta fără încuietoare, stârni pentru moment clopotul de atenţionare, iar în final trase de manetă şi tramvaiul porni grăbit, scrâşnind, scârţâind din toate încheieturile.

Privi, din rutină, în oglinda retrovizoare. Necunoscutul rămăsese în staţie, indiferent. Mai privi o dată. Necunoscutul fugea după ultimul vagon, cu pălăria în mână, cu pulpanele pardesiului fluturând. „Tâmpitul! De ce o fi aşteptat până în ultima clipă?” Încetini până apucă acesta să sară pe scara vagonului.

„De ce mi-o fi păsat? Puteam să-l las, să-l învăţ minte”. Nu-şi răspunse. Fiindcă nu-şi dădea seama ce anume îl obligase să încetinească. În primul moment îşi spusese că nu, nu va opri, iar în cel imediat următor făcuse aproape contrariul. De parcă mâna trăsese de manetă sub impulsul unei comenzi din afară. Necunoscutul nu avea în înfăţişare nimic deosebit. Doar că era un banal necunoscut. Ca mulţi alţii. Atunci?

La „Madona” urcară două femei strident fardate şi un bărbat scund, îmbrăcat într-o pufoaică ruptă la subsuori. „Nu sunt împreună”, judecă el, corectându-se însă imediat: omul în pufoaică intrase în vorbă cu femeile şi se părea că se cunosc de-o veşnicie.

La a doua aşteptau câţiva cheflii. Din fericire, se duseră la vagonul din urmă. Nu va fi nevoie să le suporte pornirile bahice însoţite de râgâieli şi înjurături. Nici acordeonul dezacordat pe care-l chinuia băiatul tuciuriu. Una din femeile fardate izbucni isteric în râs. Câteva secunde, un câine scăpat din lanţ însoţi hardughia, hămăind furios. Casele de pe lături goneau undeva în spate, la o întâlnire imaginară. Luna se căţărase pe boltă, iar acum se holba, mută, la tramvaiul 5.

Câtva timp, vatmanul urmări şinele fosforescente ce se pierdeau undeva în întunericul din faţă. Rarele becuri atârnate de stâlpii metalici luminau strada cu zgârcenie, iar pe la case, doar ici-colo câte-un bec aprins, în camerele dinspre uliţă. Privea şinele şi se gândea aiurea când, la un moment dat, simţi nevoia să se întoarcă, parcă ars după ceafă de vreun fier încins. Descoperi în semiîntunericul vagonului faţa vag luminată a necunoscutului de la capătul liniei. Stătea cufundat în banchetă, cu gulerul pardesiului ridicat, cu pălăria trasă pe frunte. Privirile li se întretăiară scurt.

„Ce dracu' se uită aşa la mine?" Aici, în cuşca asta strâmtă, în întunericul ce se lăsase geu peste lume, scutit de ochiul idiot al lunii, îşi permitea să zâmbească, să plângă chiar, fără să-i râdă careva în nas şi să-l facă nebun.

Cineva, probabil o femeie însărcinată, îl rugă stăruitor să oprească undeva între staţii. Acolo şi opri, aşteptă până coborî femeia, nici măcar nu se întoarse să vadă cine anume fusese (nu-l interesa defel), apoi trase iar de maneta de alamă şi o privire peste umăr îl convinse că necunoscutul se găsea tot pe banchetă, în aceeaşi poziţie, poate urmărindu-i mişcările. „La ce bun?" El nu făcuse nimănui niciun rău, nu furase, nu se bătuse, la ce bun să fie urmărit? Dar nu, individul din spate nu era nicidecum de la poliţie, pe aceştia îi recunoştea de la o poştă după fizionomii, după hainele şi şepcile lor de piele, după uităturile… Aici gândurile i se blocară. Uitătura părea a fi unicul argument în favoarea ideii că are celălalt ceva cu poliţia. Se cutremură, cuprins parcă de friguri. Ca din senin. „M-o fi deocheat careva".

La „Unirii" urcă aceeaşi bătrână ce se găsea exact aici în fiecare seară, la aceeaşi oră. Nu o conducea nimeni, nu o aştepta nimeni. O pereche de tineri fugi întâi la vagonul al doilea, însă ţipetele chefliilor o alungară la primul.

„Puţină lume", constată.

La „Aurora" observă două femei mai mult decât cochete şi îşi împinse chipiul pe spate, admirativ. Pe

acestea nu le văzuse până atunci prin zonă. O curiozitate poate răutăcioasă îl făcu să se întoarcă spre interiorul vagonului. Damele se aşezaseră chiar lângă necunoscut, discutând cu însufleţire. Însă ca şi cum nu prezentau niciun interes, individul continua să stea îndreptat înspre cabină.

Ajuns la capătul liniei, ca de obicei, aşteptă să coboare întâi lumea, să urce călătorii care se plictisiseră deja stând în staţie şi doar atunci merse în cealaltă cabină, fixă maneta la locul ei şi porni. Îşi simţea gâtul uscat, gura la fel, apă nu mai avea în sticlă, iar până la fântâna de la „Madona" mai era destul.

Doar când o luă din loc îşi aminti de necunoscut. „S-o fi dus în centru", îşi zise. Însă un gând răzleţ îl sili să se întoarcă. Nu zări nimic. Pentru moment crezu că vagonului i se deteriorase instalaţia de iluminat. „Dac-o fi stricat-o careva?", se îngrijoră. Neliniştea aceea ciudată continua să-l provoace, să-i strice orice urmă de bună dispoziţie. Se întoarse şi, ridicându-şi privirea puţin mai sus, dădu de faţa necunoscutului. Vru de câteva ori să tragă frâna, ceva dinlăuntrul lui îl puse în alertă, însă, totodată, ceva parcă dinafară îl opri să o facă. Tramvaiul continua să alunece indiferent pe liniile fosforescente.

Se întinse peste bord şi se uită spre cer; luna la fel ca întotdeauna: enigmatică şi răscolitoare. Îşi plecă ochii, învins.

Oranjul serii se scursese de mult dincolo de asfinţit.

La „Unirii" tramvaiul rămase aproape gol. Un individ lălăi câtva timp un cântec obscen, ţinându-se de bară. La „Madona" se dădu jos şi femeia cu copilul ce se smiorcăise întreg drumul. Vatmanul îşi luă sticla de apă. Fântâna se găsea la vreo cincizeci de metri mai încolo de staţie, sub un tei bătrân. Întotdeauna se mirase de ce sădiseră oamenii tocmai un tei. Când să pună piciorul pe prima treaptă, se uită speriat în compartimentul pasagerilor. Necunoscutul îl fixa mut, inexpresiv, cu ochii lucind.

„O fi bolnav", îşi spuse. Evident, doar un fel de scuză pentru celălalt şi nicidecum o explicaţie liniştitoare. Se

înapoie, lipsit de curaj. „Puteam să iau maneta cu mine. Ori să decuplez siguranţa. Nimeni n-ar fi putut porni hârbul ăsta”. Prea târziu. Să oprească acum, să facă ceea ce gândise, mai mult ca sigur că s-ar da de gol, iar celălalt s-ar prinde că se teme de ceva.

O conexiune neaşteptată îi aminti de zvonurile ce umblau prin cartier, de faimoasa trupă de vagabonzi ai unuia ce-şi zicea Prinţul, de individul care vâna văduve şi oameni singuri. Îşi trase chipiul mai pe sprâncene, inspiră adânc aer în piept şi mări viteza. Un câine îi ţâşni pe dinainte ca o nălucă.

I se păru că aude voci bărbăteşti certându-se. Simţi iar imboldul de-a se întoarce, până la urmă se roti şi întâlni aceeaşi întunecime umplându-i câmpul vizual. Îi venea să oprească, să deschidă uşa, să-l ia pe necunoscut de guler şi să-l întrebe: „Ce naiba vrei de la mine, domnule?”, dar, când cel din spate începu să lălăie aceleaşi versuri deşucheate de mai înainte, îşi dădu seama că nu era decât beţivul.

Totuşi opri. Se ridică şi deschise uşa.

— Dă-te jos, da’ repede!

Celălalt făcu ochii mari, cântând în continuare.

— Dă-te, mă, jos, n-auzi!

„Dar dacă e-nţeles cu…?” Gândul îl răscoli, dându-i parcă puteri nebănuite. Îl apucă hotărât de braţ, trase de uşa glisantă şi-l sili să coboare. Omul bâlbâi ceva ininteligibil, scoase chiar o sticlă de vin de duzină, apoi se întoarse rânjind:

— Ştii… eu… eu aici voiam să ajung.

Porni nervos. Nu atât din pricina acestuia, cât dintr-a celui rămas, a necunoscutului care continua să-l măsoare, cu aceeaşi expresie întipărită pe faţă. Poveştile de noapte ale cartierului îi năpădiră din nou mintea, producându-i în avalanşă alte întrebări deloc plăcute, combinându-se cu scene din filmele de senzaţie vizionate la cinematograful de mahala, alături de vânzătorii de bomboane agricole, ori la „Capitol”, alături de lumea subţire, sau cu scene din cărţile de aventuri, frunzărite uneori la capătul dinspre

gară al liniei. Acum, mai mult ca niciodată, şi-ar fi dorit pe cineva lângă el, să-l îmbărbăteze, să-i alunge toate aceste (probabil) doar banale închipuiri stârnite de oboseala celor două schimburi de muncă.

„Poate totuşi aşteaptă pe cineva. Poate şi-o fi dat întâlnire în tramvai, taman în blestematul ăsta de 5 şi nu în altă parte”, încercă el să se ajute singur, să înghită nodul ce i se oprise undeva în gât, îngreuindu-i respiraţia.

Când ajunse la capăt, aşteptă un timp fără să coboare. Necunoscutul se afla deja pe peronul staţiei. Fuma liniştit, ca şi cum n-ar fi fost nimic. „Dar ce anume se întâmplă?”, îi fulgeră vatmanului prin minte. „Ce anume mă face să cred că e vorba de ceva ieşit din comun, ceva ce nu s-a petrecut niciodată?” Îşi consultă ceasul. Încă trei ture şi se va retrage în depou. Încă trei minute şi va trebui să plece în sens invers.

Stinse farul. Smulse înciudat maneta din axul reostatului. Minutele se scurgeau groaznic. Ghicea ochii necunoscutului fixându-l, urmărindu-i impasibili toate gesturile. Se întoarse prudent, atâta cât să-l poată observa la rându-i. Ceva sclipi metalic în mâinile acestuia. Crezu că e ţigara, dar ţigara sclipea cu totul altfel. Înghiţi în sec. Puse ceasul pe bord. Cele trei minute trecuseră. Plus altele trei. Trebuia deja să fi plecat. Ca un făcut, nu mai apărea niciun călător, de parcă o molimă ciudată lăsase tot cartierul pustiit. Nu apărea nici măcar sectoristul căruia îi plăcea să se plimbe cu tramvaiul şi care-şi începea rondul de noapte făcând două trei ture între centru şi capătul dinspre gară. („Să ochesc şmecheraşii” – i se destăinuise o dată.)

Se sculă de pe scaunul acela rotund şi puţin scobit, cu tijă filetată sub şezut. Necunoscutul îşi scosese o a doua ţigară şi ţinu flacăra câteva secunde aprinsă, ca un semnal optic.

Luă maneta, cântărind-o cu propriile-i simţuri. Apoi o prinse de capătul mai subţire, cu coada ochiului tot pe-afară. Coborî crispat, nehotărât, gata să lovească, să se apere, chiar să fugă. Tramvaiul, care de atâtea ori îi

dăduse sentimentul puterii, stătea acum în spatele lui, rece, încremenit, o grămadă inertă de lemn şi de metal. Se simţea înşelat, părăsit, neputincios. Dintr-odată hotărât, se întrebă: „Dar de ce?” Setea continua să-i ardă gura, gâtul, stomacul, îndeosebi stomacul, sfertul de monopol dat peste cap azi dimineaţă se răzbuna urât. Încercă să scuipe, însă nu mai avea prin gură niciun strop de salivă. Scoase din căptuşeala vestonului pachetul de ţigări. Reuşi să găsească prin buzunare una nescuturată şi se apropie cu paşi mari de necunoscut.

— Daţi-mi şi mie un foc, îndrăzni el cu vocea modulată şi strânse puternic bucata de alamă.

Celălalt nu reacţionă imediat. Stătea întors înspre calea ferată, numărând poate vagoanele marfarului ce trecea zgomotos prin capătul uliţei. Îşi vârî adânc mâna în buzunarul pardesiului. Scoase ceva, nu se văzu imediat ce, însă o lucire metalică îl făcu pe vatman să se tragă doi paşi înapoi. Necunoscutul izbucni într-un râs puternic, de om sănătos, stârnind câinii. Se auzi un declic şi din obiectul misterios, o banală brichetă, ţâşni o flacără albăstruie. Vatmanul se apropie iar, cu inima strânsă, şi-şi aprinse ţigara.

— Plictiseală, dom’le, îngăimă, se întoarse şi se îndepărtă gârbovit spre tramvai. În urma sa rămase un nor de fum înecăcios. Nu nimeri axul de prima dată. Când reuşi, trase furios de manetă, tramvaiul vibră o vreme în loc, roţile de tracţiune se învârtiră de câteva ori în gol şi, în final, staţia, ultima, rămase în spate.

Nu mai avea niciun sens să urmărească mişcările individului, (se simţise efectiv umilit de râsul lui), poate că acesta urcase, dacă nu în acelaşi, atunci în cel de-al doilea vagon. De fapt, pe retină i se întipărise imaginea pietrei montate în inelul afişat cu nonşalanţă de mâna ce ţinuse bricheta. O piatră cât oul de porumbel, căreia flacăra albăstruie îi animase straniu feţele şlefuite. Şi totuşi, râsul, acesta stăruia mult mai puternic. „Putea să fi vorbit ceva, chiar şi un «da, poftim». N-a zis nimic. S-a uitat la mine ca…” Nu găsi comparaţia potrivită. Atent la posibilele

mişcări ale membrelor necunoscutului, nici măcar nu-şi ridicase ochii spre chipul lui.

Se întoarse brusc. Individul rămăsese probabil în staţie. Răsuflă uşurat şi micşoră viteza, însă un gând răzleţ îl amărî din nou, din nou îi aduse în prim plan starea pe care o crezuse rămasă în noapte, laolaltă cu cel ce o iscase. Dar dacă se ascunsese sub vreuna din banchete? Ori chiar pe scări? Se întinse către oglinda retrovizoare. Îngheţă. Bucata de sticlă nu se mai găsea acolo unde o ştiuse dintotdeauna, cel puţin de când lucra pe linia 5.

Nu opri la „Madona”. Nici la următoarele două. La a treia aştepta o arătare diformă. Îl trecură fiorii. Nu ştia ce să facă, să oprească ori să meargă direct în depou. Dar ce-i va spune şeful de tură, cine-i va crede povestea? îi vor zice: eşti un neisprăvit, caută-ţi alt loc de muncă şi gata. Micşoră doar viteza. Arătarea scoase un strigăt ascuţit, ochii-i scânteiară într-un fel bizar, apoi se desfăcu în două şi una din părţi se năpusti pe scările tramvaiului, chiar în faţă.

— Opreşte, mă!

— Nu… n-am văzut, încercă el să se scuze. Nu erau decât un bărbat cu o femeie, poate bolnavă, fiindcă se ţinea cu mâinile de burtă. Bărbatul purta ochelari şi avea părul vâlvoi.

— Ce faci, nu ştii? Asta-mi naşte în stradă şi tu te faci că nu vezi?

Înghiţi în sec. Probabil că exact aceeaşi femeie îi ceruse să oprească între staţii. Nu avea niciun sens să reacţioneze. Însă îi lipsea şi curajul. Vedenia de mai înainte îl secătuise de putere, de orice împotrivire. Îl năpădi ciuda pe oamenii din cartier, care altă dată se plimbau zgomotoşi până la ultima cursă, pe sectoristul încă de nezărit, pe sine însuşi că se lăsase pradă poate propriilor sale închipuiri. Încercă să-şi reamintească toate elementele ce-i creaseră imposibila stare de spirit. Nu reuşi mai nimic. Încordarea persista, insuportabilă.

Strânse puternic bila fixată la capătul liber al manetei. Până simţi durere în muşchii braţului. Îşi trecu

palma peste faţă, apoi îşi masă uşor globii oculari. Avea senzaţia că este scufundat într-o baie acidă ce începuse să-i roadă mădularele. Regreta că acceptase să-şi înlocuiască colegul. Două schimburi însemnau totuşi prea mult, nu mai era chiar atât de tânăr, iar evenimentele… (care evenimente? se întrebă, chinuit din nou de gânduri şi ideea din urmă rămase în suspensie). Celălalt dispăruse, acum îşi strângea poate ibovnica în braţe, în vreun antreu cu miros de petrol şi igrasie. Ori poate nici nu existase.

I se păru că vede ceva pe linie. Frână brusc, prea brusc.

— Ce faci, dom'le? strigă viitorul tată, omul cu ochelari, bătând cu pumnii în uşa cabinei şi încheind cu un potop de cuvinte aspre.

Puţin îi lipsi să-i răspundă. Însă nu făcu altceva decât să-şi lepede cascheta şi s-o pună pe bord, alături de sticla cu apă. Cabina ce i se părea dintr-odată lipsită de aer începuse să-i excite fobiile. Becurile din stradă se înmulţeau, se apropia şi centrul cu clădirile, cu oamenii săi. Încă un du-te-vino. Ultimul. Ziua va fi încheiată.

Îşi încleştă maxilarele. Acolo, înainte, la cap de linie: silueta. Un impuls necontrolat aproape că-l ridică în picioare. Putea să oprească dincolo de staţie, cu mult dincolo, undeva pe bulevard. Linia în sine nu se termina în staţie. Se termina doar traseul tramvaiului 5. Dar dacă… mereu acest mizerabil „dar dacă", veşnicul atu al scepticului.

Trase crispat de manetă. Necunoscutul oricum s-ar fi agăţat de una din scări şi şi-ar fi dat imediat seama că lui îi este teamă, or tocmai acest lucru nu voia să-l arate. Începu să tremure. Vag, dar începu. „De nervi", îşi zise. Se minţea.

Celălalt continua să stea lipit de stâlpul metalic, cu pălăria trasă pe cap, cu gulerul ridicat. Poate nu-l mai interesa tramvaiul şi acum într-adevăr aştepta pe cineva. Îl văzuse coborând dincolo, la capătul dinspre calea ferată, cum de ajunsese totuşi aici? Ce motiv l-o fi determinat să ia un taxi şi să vină unde se afla în clipa de faţă? Un noian de întrebări inutile. Oricum nu-şi putea răspunde la

niciuna şi, mai rău, îşi tulbura ceea ce-i mai rămăsese din linişte. Era tot mai convins că individul fără identitate nu avea gândurile chiar curate. După părerea sa, un om cinstit nu circulă aiurea prin oraş, la o oră atât de târzie.

Necunoscutul se desprinse de stâlp. Trecu încet pe lângă primul vagon. Nu-i putu zări chipul. Se uită la oglinda retrovizoare. Tresări neplăcut. Oglinda se afla la locui dintotdeauna. Însă nu-şi mai căută timp pentru ea. Îl părăsi şi ultimul dram de curaj. Individul se urcase în vagonul din spate, cel ce în sens invers devenea primul. Va fi obligat să-l suporte încă o tură, încă aproape o jumătate de ceas şi, cine ştie, pesemne şi înapoi. Privirea îi alunecă pe manetă. Apoi pe sticla de apă. Iar se simţi îmboldit să plece direct în depou, cu necunoscut cu tot. Aşa va scăpa probabil de prezenţa lui, de teama ce i se cuibărise în suflet. Gândul la şeful de tură îi potoli însă intenţia de moment.

Se sculă automat, scaunul reglabil scârţâi, luă, ca de obicei, maneta, o privi cu inima grea şi, tot ca un automat, se duse în vagonul din spate. Găsi cabina deschisă. „Poate am uitat s-o încui”, îşi spuse. Când auzi în spatele său cum se deschide uşa de la compartimentul pasagerilor, încremeni. Reuşi să-şi adune forţele şi se întoarse. Uşa era într-adevăr trasă. Dinăuntru venea un miros greu de ţigări. Din poziţia lui nu se zărea decât o pălărie. Făcu un pas, gata de harţă.

Dar nu era necunoscutul. Ci cu totul altcineva. Îl ştia tot de aici, de pe linia lui 5. Un mare crai. Nu de puţine ori l-a cules dimineaţa, la prima oră, cu ochii roşii de nesomn, tras la faţă, cu hainele răvăşite, cu luciri vesele în ochi.

Voi să răsufle uşurat, numai că şi trupul şi sufletul continuau să-i fie încordate.

— Frumoasă toamnă, spuse, în intenţia de a arunca o punte. Tocmai îmi ziceam că e puţină lume pe traseu. Ca niciodată. Doar ce am adus o femeie bolnavă.

Omul fuma. Nu-l învrednici cu nicio privire.

— Nu l-aţi văzut pe sectorist? Măcar cu el mai puteam sta de vorbă. Ştiţi, el, când îşi începe schimbul,

face câteva ture să spioneze starea de spirit din cartier. Aşa mi-a zis. Eh, după aia ştim cu toţii că o trage pe dreapta. Este şi el om, nu-i aşa? Eu mă bucur că mai am cu cine discuta. E greu să lâncezeşti aici atâtea ore şi să nu schimbi cu nimeni niciun cuvânt. Eventual te înjură că nu vrei să opreşti între staţii. Fiecare crede că tramvaiul opreşte la discreţia oricui. Da' parcă v-am mai văzut pe-aici?

Omul ţâşni în sus şi-l apucă de gulerul vestonului.

— Ce-ar fi să-ţi vezi de roaba asta a ta?

Îl fixă cu nişte ochi cenuşii gata să-i sară din orbite. Pe urmă îl împinse în cabină şi trase uşa.

Se puse pe scaun, amuţit. Şi totuşi, puţin parcă mai uşurat. Nu fusese celălalt, necunoscutul.

Pe boltă, ea, luna, privindu-l tâmp, intrându-i cu sila în suflet. Acolo îi va sta întreg drumul, până la capăt. Ca un călău.

Îi pătrundeau în mădulare toate vibraţiile vagonului. Gâtul nu-i mai amortiza mişcările şi simţi cum i se clatină creierul în cap. Casele curgeau pe lângă linie chinuitor de încet. Ar fi vrut ca timpul să zboare. Să încheie această zi groaznică. Avea senzaţia că distanţele dintre staţii se măriseră dintr-odată, se lungiseră kilometri întregi, că tramvaiul se transformase în tren şi staţiile în gări. Pustii şi ele. Nu va fi liniştit decât acolo, în depou, când va lăsa din mână sfera metalică a manetei, când va privi garnitura rămasă alături de celelalte zeci de garnituri galbene, ca de ceară.

Craiul coborâse neobservat. În staţie sau între. Drumul se dovedea inutil.

Cine va şti că el n-a mers până la staţia terminus? Un ultim gând îl obligă să renunţe la intenţia atât de atrăgătoare. Trebuia să respecte şi traseul liniei 5, şi graficul. Alţii hotărau în locul său, el era plătit numai să meargă, să conducă de la un terminus la altul.

Se sculă. Luna se ridică la rându-i mai sus de acoperişul de tablă, dispărându-i din raza vizuală. Ceea ce el şi dorise. Pur şi simplunu-i mai suportase imaginea.

În lumina farului îi apăru ceva negru. Frână iar, brusc, şi de data asta în picioare fiind, puţin îi lipsi să nu se lovească de parbriz. „O fi vreun om”. Se uită în jur, în compartimentul călătorilor. Coborî cu maneta în mână. Auzi prin iarba de lângă linie un scâncet de câine. „Aici şi-a găsit să fete”, îi trecu prin minte. Apoi urcă şi porni mai departe. Sticla de apă i se rostogoli pe podea şi se sparse.

Ultima staţie. Îi apăru dinainte, goală.

Avea parcă în corp un balon ce se umflase excesiv şi acum ameninţa să se spargă. O presiune dinăuntru în afară.

Pe calea ferată nu mai trecea niciun marfar. Casele adormiseră. Sau priveau pe ascuns către stradă, aşteptând.

Se simţea frustrat. Îi lipsea necunoscutul cu prezenţa-i stranie. Staţia îl întâmpină iluminată de ochiul idiot al lunii. Niciodată nu urâse atât de mult linia 5. Şi luna ce-şi bătea joc de el, strecurându-i-se cu forţă în inimă, urmărindu-i orice gest. Se dădu jos încercând să pară indiferent. Încă un drum şi totul va fi gata, totul va rămâne în urmă ca un vis urât. Zâmbi. Nu-i păsa că astrul atârna acolo, pe boltă, mereu prezent. Îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor şi-şi ridică umerii. Aidoma necunoscutului. Îi lipseau pălăria şi pardesiul.

Atunci auzi râsul. Puternic. Inconfundabil, râsul. Îngheţă. Se întoarse. Întâi crezu că i se împăienjeniseră ochii. În staţie se aflau totuşi două tramvaie. Al său, rece, inert, şi unul parcă imaterial, aruncând în jur o lumină palidă, identic cu primul. Din el coborî o femeie. Necunoscută. O vedea clar. Însă ea nu-l privi. Nu exista pentru ea. Sau nu prezenta importanţă. Se opri. Aştepta pe cineva.

„Maneta!” îl fulgeră un gând. O uitase în bord. Prea târziu. Tramvaiul său porni încet din loc, scrâşnind şi scârţâind ca întotdeauna. O luă înspre celălalt, pătrunse în el, nu se întâmplă nimic deosebit, niciun impact, mai avea puţin până la punctul unde se terminau şinele, până unde se găsea copia sa fidelă şi opri în clipa când nu mai

rămăsese decât imaginea lui. Ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic. Uşa unui vagon – vatmanul nu ştia care vagon, al cărui tramvai – se trase în lături şi coborî necunoscutul. Acesta o luă pe femeie de braţ şi dispărură împreună într-o străduţă lăturalnică.

Şuieră o locomotivă. Răguşit.

DUŞAN BAISKI – Luna şi tramvaiul 5 – proză scurtă – Editura Marineasa – 1994